

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Conclusio negativa statuitur, & probatur ex SS. Patribus,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ARTICVLVS II.

An in Deo, præter modum cognoscendi creaturas possibles in essentia sua tanquam in causa, detur alius, quo illas in seipsis immediatè cognoscat, seu independentè ab essentia divina, prius visa & cognita?

46. **H**Æc questio magni ponderis est, ex ea si quidem tanquam ex præcipuo fundamento, depèdet positio vel destructio scientiæ mediæ: Si enim Deus non cognoscat res immediatè in seipsis, sed solum in seipso, & in sua essentia & omnipotentia tanquam in causa; cum illa non sit causa rerum, nisi ut determinata & applicata per divinæ voluntatis decretum; eò quòd Deus non sit agens naturale, sed liberum, & operetur omnia, iuxta consilium voluntatis suæ, ut ait Apostolus; manifestum est, futura contingentia non esse cognoscibilia ab intellectu divino independentè à decreto, & in signo rationis illud antecedente; & sic vacat scientia mediæ, quæ est cognitio futurorum contingentium conditionatorum ante decretum: è contra verò, si Deus creaturas cognoscat immediatè in seipsis, & independentè ab essentia divina prius cognita, poterit cognoscere res futuras independentè à decreto, & sic dabitur in illo scientia mediæ. Unde Suarez, Valentia, Granado, & alij ex Recentioribus, advertentes iuxta doctrinam SS. Patrum, (præsertim Dionysij, Augustini, & Thomæ, quorum testimonia articulo præcedenti retulimus) non posse negari Deum creaturas in sua essentia & omnipotentia tanquam in causa cognoscere, & omnes Vazquezij interpretationes esse violentas, distortas, & à mente illorum SS. Patrum penitus alienas, fatentur Deum hoc modo creaturas cognoscere. Veruntamen ut Deo affingere possint scientiam mediæ, seu cognitionem futurorum independentem à decreto, docent, præter hunc modum cognoscendi creaturas in essentia divina tanquam in causa, dari alium quòd Deus illas in seipsis immediatè cognoscat, seu independentè ab essentia & omnipotentia sua prius visa & cognita. Contra verò Thomistæ, & alij scientiæ mediæ impugnatores, contendunt hunc posteriorem modum cognoscendi creaturas esse imperfectum, indignum Deo, & infinitæ ejus perfectioni plurimum derogare, subindeque illum excludunt, ac docent Deum non aliter cognoscere creaturas possibles, aut futuras, quam in essentia & omnipotentia sua tanquam in causa, ac medio prius cognito. Unde sit

§. I.

Conclusio negativa statuitur. & probatur ex SS. Patribus.

47. **D**ico igitur: Non datur in Deo cognitio creaturarum possibilium in seipsis immediatè, seu independentè ab essentia divina, prius visa & cognita.

Probatè primò ex Dionysio cap. 7. de divin. nomin. ubi de Deo loquens, sic ait: *Non secundum visionem singulis se immitit, sed secundum sensum continentiam scit omnia.* Et infra: *Divina sapientia seipsam cognoscens scit alia.* Et rursus: *Deus ea quæ sunt noscit, non rerum notitiâ, sed sui.* At si Deus, præter scientiam possibilium in

A seipso, illa in seipsis immediatè cognosceret, secundum visionem singulis se immitteret, & illa sciret, non seipsum noscens, & notitiâ, non sui, sed creaturarum propriâ: Ergo juxta Dionysium, Deus non cognoscat creaturas possibles immediatè in seipsis, sed tantum in seipso, & mediatè, seu in essentia divina prius visa & cognita.

B Minor pro prima parte manifesta est, nam cognoscens, secundum visionem se immittere objecto, non est ab illo accipere speciem, quia in hoc non se immitit cognoscens objecto, sed potius objectum se immitit cognoscenti: Ergo est immediatè erga objectum versari, non enim videtur in quo alio consistere possit; & consequenter si Deus creaturas possibles cognoscat immediatè in seipsis, se immitit secundum visionem creaturis.

C Pro secunda parte etiam constat, nam Deus cognosceret creaturas possibles, mediatè in seipso, & immediatè in seipsis: Ergo cognosceret illas, non solum notitiâ quâ se cognoscat, sed etiam aliâ notitiâ, quod à Dionysio negatur; nam illius sensus est exclusivus, alias non sufficienter explicuisset modum quòd creaturæ à Deo cognoscuntur.

D Denique pro tertia parte suadet: Notitiâ illius objecti dicitur, ad quod immediatè & primariò terminatur: Sed notitiâ quâ Deus creaturas possibles, in seipsis immediatè cognosceret, illas haberet pro objecto immediato & primario: Ergo si daretur in Deo talis cognitio, cognosceret creaturas, non sui, sed illarum notitiâ.

E Neque obstat talem cognitionem non nasci à specie ab illis accepta, sed ab ipsa essentia divina gerente munus speciei, ut dicitur creaturarum propria, si semel immediatè terminatur ad illas, Notitiâ enim quam Angeli habent de rebus, non habetur per speciem ab illis acceptas, sed à Deo immediatè infusas, ut ostenditur in Tractatu de Angelis; & tamen quia ad res immediatè & in seipsis terminatur, verè dicitur rerum cognitarum propria notitiâ: Ergo si notitiâ quam Deus habet de creaturis possibilibus, immediatè ad illas terminetur, licet non procedat à specie ab ipsis causata, verè erit & dicitur notitiâ rerum possibilem propria, subindeque falsa erit propositio Dionysij.

F Confirmatur: Dionysius loco citato probat Deum non sumere cognitionem à rebus, & extra seipsum nihil cognoscere, quia omnia cognoscat in seipso tanquam in causa, ait enim: *Et enim si secundum unam causam, Deus omnibus existentibus esse tradidit, secundum eandem causam sciet omnia, & non ex existentibus sumet ipsorum cognitionem.* Ergo non solum intendit docere, quòd Deus non cognoscat creaturas extra seipsum, sed in seipso, ex eo quòd non accipiat speciem à rebus, sed etiam ex eo quòd illas cognoscat in sua essentia ut in causa, & medio prius cognito, non verò in seipsis immediatè.

G Probatè secundo conclusio ex aliis SS. Patribus: Ambrosius enim Tractatu in symbolum cap. 1. hæc scribit: *Licet omnia cælestia, & terrestria, ac minima queque prospiciat Deus, nihil tamen extra intelligere, sed singula in se intueri dicitur.* Et D. Augustinus lib. 83. questionum, quæst. 46. ait *Sacrilegum esse asserere, quòd Deus exeat extra se ad aliquid cognoscendum.* Quæ verba exponens D. Thomas hic art. 5. ad 1. dicit, *Illæ verba Augustini dicentis Deum nihil extra se cognoscere, sic esse intelligenda, non quasi*

Deus nihil quod si extra se intueatur; sed quia id quod est extra seipsum, non intueatur nisi in seipso. Unde in fine corporis sic concludit: Igitur dicendum est quod Deus seipsum videt in seipso, alia autem à se videt, non in ipsis, sed in seipso. Ergo juxta D. Thomam, & alios SS. Patres, non datur in Deo cognitio immediata creaturarum in seipsis, sed mediata solum, in essentia divina tanquam in causa.

34. Nec tam evidētia & expressa testimonia eludi possunt solita responsione Adversariorum, qui dicunt D. Thomam, & alios SS. Patres asserentes Deum non cognoscere creaturas in seipsis, solum intendere quod illas non cognoscat per species à rebus acceptas, sicut nos eas cognoscimus, sed per suam essentiam gerentem vires speciei ad illarum cognitionem.

Nam contra hanc elusionem est primò quòd SS. Patres jam relati ex eo probant Deum non cognoscere creaturas in seipsis immediatè, seu extra seipsum, quia illas cognoscit in seipso: Ergo non solum intendunt docere quòd Deus non cognoscit creaturas in seipsis, ex eo quòd non accipiat species à rebus, sed ex eo quòd eas cognoscit in sua essentia, ut in medio prius cognito.

Secundò, Si SS. Patres solum vellent excludere à Deo hanc imperfectionem, nempe hoc quòd est accipere species à rebus, nihil speciale ipsi tribuerent, quòd creaturis non possit competere, cum etiam Angeli non intelligant per species à rebus acceptas: Sed hoc non est dicendum: Ergo nec illud.

Tertiò, Aliud est cognoscere creaturas immediatè, & aliud eas cognoscere per species à rebus acceptas: oculus enim v. g. immediatè videt colores, & tamen accipit speciem ab illis, & Angelus è contra mediatè cognoscit hominem, vel leonem, & tamen ab illis non accipit species, sed eas habet à Deo in creatione infusus: Ergo impertinenter omnino probaret D. Thomas, Deum non cognoscere creaturas immediatè in seipsis, ex eo quòd non cognoscat illas per species à rebus acceptas.

Quartò, Cognosci aliquid cognitione immediata, est verè & propriè cognosci in seipso: Sed D. Thomas absolutè negat creaturas à Deo cognosci in seipsis: Ergo negat cognosci cognitione ad illas terminatà immediatè.

Denique, Eo ipso quòd creaturæ non cognoscantur à Deo per speciem illarum propriam, sed per essentiam divinam gerentem vires speciei, non possunt immediatè & primariò cognitionem divinam terminare, sed mediatè tantum & secundariò, ut constabit ex statim dicendis: Atqui D. Thomas loco citato docet creaturas cognosci à Deo per essentiam divinam gerentem vires speciei, ait enim: *Deus seipsum videt in seipso, alia autem à se videt, non in ipsis, sed in seipso, in quantum essentia sua continet similitudinem aliorum ab ipso:* Ergo juxta D. Thomam, non datur in Deo cognitio immediata possibilium in seipsis, sed mediata tantum, quæ ea in sua essentia & omnipotentia, ut in causa, cognoscit.

§. II.

Eadem veritas ratione suadetur.

35. Plures etiam in favorem nostræ conclusionis rationes efficaces adduci possunt.

Prima est: In Deo, utpote infinitè perfectò, non potest admitti duplex modus cognoscendi

Tom. I.

A creaturas, quorum unus sit perfectior, & alter minus perfectus: Sed modus cognoscendi creaturas, in essentia divina tanquam in causa, est multò perfectior & nobilior, quàm modus illas cognoscendi immediatè in seipsis, ut articulo præcedenti ostendimus: unde in Angelis beatis, cognitio matutina per quam vident creaturas in verbo, & in essentia divina tanquam in causa, multò perfectior est, quàm cognitio vespertina, per quam illas cognoscunt extra verbum, & immediatè in seipsis, juxta illud Augustini quod supra retulimus: *Cognitio creaturæ in seipso, decoratior est, quàm cum in Dei sapientia cognoscitur, veluti in arte per quam facta est:* Ergo præter modum cognoscendi creaturas possibles in essentia divina tanquam in causa, non debet admitti in Deo alius, quò illas in seipsis immediatè, & independentè ab essentia sua prius cognita, intueatur.

Secunda est, Eo modo cognoscuntur creaturæ ab intellectu divino, quò representantur per speciem quæ intelligit: Sed non representantur in se & ratione sui, sed mediatè & in alio, scilicet in Deo ut prius representato: Ergo non cognoscuntur immediatè in seipsis, sed mediatè in Deo prius cognito. Major constat, Cum enim ex intellectu & objecto, medià specie, adæquatam intellectiois principium constituitur, nihil potest intellectus intelligere, nisi per speciem representetur: Ergo nec poterit immediatè intelligere, quòd immediatè in specie non continetur. Minor autem probatur. Species quæ divinus intellectus intelligit, est sola divina essentia: At hæc non representat immediatè creaturas, sed mediatè, Deò prius representatò: Ergo species quæ divinus intellectus intelligit, non representat immediatè creaturas, sed solum mediatè.

Respondetis primò, juxta doctrinam Vazquezij, negando suppositum Majoris, quòd scilicet Deus creaturas per speciem intelligat; cum enim non implicet dari intellectum, seipso, absque concursu speciei, ad intelligendum completum, & talis independentia & omnimoda completio perfectionem dicat, non debet denegari intellectui divino, utpote summè perfectò.

Sed hæc responsio in primis apertè contrariatur D. Thomæ, qui hic art. 5. in corp. & in solut. ad 3. docet essentiam divinam esse speciem intelligibilem, quæ Deus seipsum & creaturas cognoscit. Pugnat etiam cum doctrina Augustini asserentis ex objecto & potentia pari notitiam, sicut ex concursu maris & femine gignitur proles, nec non contra communem Theologorum sententiam, asserentium essentiam divinam uniri mentibus beatorum ut speciem & formam in esse intelligibili in ordine ad cognitionem sui & creaturarum: si enim essentia divina respectu intellectus beati gerat vires speciei, hoc nullam importat imperfectionem, subindeque non debet Deo denegari, in ordine etiam ad propriam intellectioem. Item si essentia divina non sit species & forma intelligibilis, representans creaturas intellectui divino, vix poterit reddi ratio, cur Verbum Divinum procedat ex cognitione creaturarum possibilium, cum verbum non exprimat, nec representet in actu secundo, nisi quæ in specie intelligibili representantur in actu primo. Denique non minus est de ratione intellectiois, ab intellectu & objecto intra illum intelligibiliter constituto procedere, quàm de ratione volitionis procedere à voluntate, medià

Cc ij